

Joventut Atlètica Sabadell

BUTLLETÍ DIGITAL - N^o - 21

MONOGRÀFIC

ELS PIONERS DE L'ATLETISME SABADELLENC

Marc Farell, un dels pioners de l'atletisme sabadellenc

Entre d'altres, com Manel Mateu (futur campió d'Espanya dels 400 tanques), Farell es va iniciar amb l'atletisme arran d'unes xerrades al Club Natació Sabadell en 1920. Llavors, fou atleta de les seccions atlètiques del Centre d'Esports Sabadell i del Futbol Club Atlètic Sabadell. Posteriorment, i a l'anar a viure a Barcelona, va fitxar pel Futbol Club Barcelona. Fou un dels primers atletes sabadellencs. Un pioner.

Foto:

El sabadellenc Marc Farell (FC Barcelona) encapçalant la cursa del Campionat d'Espanya de marxa de gran fon segona edició del Campionat (actual marxa en ruta).

Recorregut entre Sabadell i Barcelona (30 km), Farell va encapçalar la cursa en solitari des de Sabadell fins a la sortida de Ripollet (finalment, fou 3r). Els 2 ciclistes amb braçalet fent funcions de jutge de la prova controlant que la marxa fos reglamentària.

28 abril 1929.

(Foto: lloc indeterminat entre la Carretera de Sabadell a Montcada)

Autor desconegut. Col·lecció particular Montse Farell

SABADELL
és atletisme

Any 2023

ELS PIONERS DE L'ATLETISME SABADELLENC

Per: Ricard Rof (elaboració text i recerca d'imatges) i Francesc Carrión (disseny i muntatge fotogràfic)

Manel Mateu

Manel Mateu (Centre d'Esports Sabadell) encapçalant una cursa de 800 metres

Matx: "Catalunya-Guipúscoa" de cross-country.

L'esdeveniment, inclou proves atlètiques abans del cros.

Una corda a dos pams de terra, senyalitza l'anella de la "pista" atlètica.

Al fons, església i campanar de Sant Vicenç de la Creu Alta.

9 abril 1922. Camp del Centre d'Esports Sabadell (terreny de joc existent entre 1906 i 1968).

Autor: Miquel Casas Trullàs. Col·lecció Joaquim Casas Bordas. Arxiu fotogràfic UES.

Manel Mateu, un dels pioners de l'atletisme sabadellenc

En 1922 i com atleta del Centre d'Esports Sabadell (secció atlètica):

- Autor del primer rècord de Sabadell reconegut oficialment.

En 1923 i com atleta del Futbol Club Atlètic Sabadell (secció atlètica):

- Primer en assolir una medalla en un Campionat de Catalunya (400 / subcampionat).
- Primer en participar en un Campionat d'Espanya (400 i relleus).
- Primer en assolir medalla en un Campionat d'Espanya (4x400/3er/selecció catalana).

En 1924 i com atleta Independent:

- Primer en batre un rècord de Catalunya (400 tanques / inaugurant el historial evolutiu) .
- Primer en ser campió d'Espanya (400 tanques / inaugurant el palmarès al disputar-se per 1er cop).
- Primer en batre un rècord d'Espanya (400 tanques / 1'03"8).

En 1925 i com atleta Independent:

- Primer en ser campió de Catalunya (400 tanques / inaugurant el palmarès al disputar-se per 1er cop).

En 1926 i com atleta del Futbol Club Badalona (secció atlètica):

- Primer en proclamar-se campió d'Espanya com a component d'una selecció catalana (4x400).
- Primer en batre un rècord d'Espanya com a component d'una selecció catalana (4x400 / 3'38"4).
- Primer en batre un rècord de Catalunya com a component d'una selecció catalana (4x100 / 46"8).

En 1929 i com atleta del Futbol Club Badalona (secció atlètica):

- Primer en batre el primer rècord d'Espanya a l'Estadi de Montjuic (200 tanques en recta / 28"6).
- Primer en assolir la internacionalitat estatal (matx internacional absolut amistós: Espanya- Itàlia)
- Primer en enfrontar-se a un recordista europeu (l'italià Luigi Facelli en 400 tanques).

En 1930 i com atleta del Futbol Club Badalona (secció atlètica):

- Primer en rebre la Medalla al Mèrit (atorgat Federació Catalana d'Atletisme) .
- Primer en participar en una decatló (Campionat Espanya).

En 1931 i com atleta del Futbol Club Badalona (secció atlètica):

- Primer en disputar un matx internacional amistós inter-clubs a l'estranger (US Albi – FC Badalona).
- Primer en enfrontar-se a un campió mundial universitari (el francès Jackson en 400).

ELS PIONERS DE L'ATLETISME SABADELLENC

Observacions:

En el cas de personatges o atletes No sabadellencs, s'indica l'origen o procedència.

En el cas d'atletes sabadellencs, s'indica el club (tant si és local com forà).

1905.- José Piza (terrassenc):

Guanyador de la primera cursa atlètica, reglamentada i documentada, celebrada a Sabadell (Carrera a peu -800 metres- per la Festa Major). La premsa local va anomenar el nom del guanyador com a José Piza, però per llavors no hi havia cap veí empadronat a Sabadell amb aquest nom. Una recerca posterior (veure: "Els inicis de l'atletisme a Sabadell fins la Guerra Civil"), es tracta d'un jove egarenc de 18 anys (Josep Pizá Xatart).

1906.- Sampere - Gil - Molins - Jordán (forans):

Guanyadors del primer festival atlètic (fet sense caire oficial, al no haver reglament ni jutges), que se'n té coneixement a la ciutat de Sabadell (inauguració Camp del Centre d'Esports Sabadell). De fet, es tracta dels mateixos futbolistes del matx de futbol que també participen a les proves atlètiques celebrades al descans del partit. Les proves que es disputen son: curses de 100 i 1000 metres i salt d'alçada amb trampolí (es desconeixen marques dels guanyadors).

1912.- Enric Morancho (barceloní):

Guanyador de la primera cursa atlètica de llarga distància feta a Sabadell (Cursa a peu -12 kms- entre Montcada i Sabadell).

1913.- Josep Germà i Humet (industrial sabadellenc):

Primer en subvencionar la celebració d'un esdeveniment atlètic (Festival Atlètic/camp del Centre d'Esports). Ho feu com empresari de la marca local "Anís Taup". Posteriorment, fou Alcalde de Sabadell (1934).

1913.- Vila (només és coneix cognom):

Primer campió local d'una prova atlètica (cursa de 1.000 metres anunciada com a Campionat de Sabadell). Cursa feta en mig d'un Festival atlètic (camp Centre d'Esports Sabadell).

1913.- Francisco Baonza (madrileny):

Primer recordista estatal (perxa/2,60 m/1908) en competir a Sabadell (Festival Atlètic/camp Centre d'Esports). La competició atlètica es va disputar a la mitja part d'un partit de futbol (Centre Sports – Selecció Barcelona). Baonza, un esportista que practicava ambdós esports, a més a més de disputar el partit (era un reputat jugador del FC Barcelona), va participar en 4 de les 5 proves atlètiques del Festival (100/pes/disc/perxa).

1913.- Baonza, Astell i Castanedo (forans):

Guanyadors de les primeres proves atlètiques de caire oficial reconegudes per part de la federació (respectives marques recopilades al ranking estatal) fetes a Sabadell (Festival Atlètic/camp Centre d'Esports). Baonza guanya la perxa (2,90), Astell el pes (8,70) i Castanedo el disc (28,90). També es disputa les curses de 100 i 1000 metres (es desconeix guanyadors i marca).

1913.- Feg (es desconeix origen):

Primer en intentar un rècord (1.000 metres i en solitari) a Sabadell, tot i que es desconeix quin tipus era el rècord a batre, però que fou anunciat com a "rècord del kilòmetre a Sabadell" (Festival Atlètic/camp Centre d'Esports). Fa una marca de 3'06" i apareix ressenya fins a 4 diaris forans.

1914.- Joan Moix, Joan Manyosa i Jaume Moratonas (components equip “Brot Vallesenc”): Primers a participar en una cursa atlètica de muntanya (“Copa Sant Llorenç”: Pujada al cim de Sant Llorenç del Munt). A la vegada, és la primera cursa de muntanya reglamentada que es celebra a l’Estat.

Joan Moix- Joan Manyosa-Jaume Moratonas (d'esquerra a dreta)

1914.- Martí (només es coneix cognom):

Autor de la primera imatge (foto) d'uns atletes sabadellencs (Moix-Manyosa-Moratonas/Pujada al cim de Sant Llorenç). Es la foto més antiga que es conserva (AHS) on apareixen atletes de la nostra ciutat com a participants en una competició.

1919.- Germans Charlot (barcelonins):

Guanyadors de la primera cursa de marxa atlètica a Sabadell (Marxa Atlètica-Excursionista per parelles “Sant Cugat-Sabadell”). Posteriorment, Albert Charlot seria campió d'Espanya de marxa.

1920.- “Pegàs” (pseudònim, es desconeix nom real):

Primer cronista esportiu que va escriure sobre atletisme en un mitjà local (revista “L’Esforç”).

1920.- Josep Antoni Trabal (barceloní):

Primer entrenador i assessor tècnic de la Federació Catalana, en donar demostracions pràctiques de les diferents proves atlètiques als primers atletes locals (nedadors del Club Natació Sabadell). Anys més tard, prestigiós periodista esportiu i President de la Federació Espanyola.

1921.- Garcia-Tatché-Graells-Gomà (Centre Excursionista Sabadell):

Primers atletes pertanyents a una entitat sabadellenca en tenir secció atlètica (Centre Excursionista Sabadell) en participar en una cursa (Cursa per parelles "Montcada-Sant Mateu-Vilassar de Mar"). Cronològicament, és la primera entitat local en tenir secció atlètica (malauradament, durà només 2 anys).

1921.- Maria Moya i Teresa Trilla (Centre Excursionista Sabadell):

Primeres dones en participar en una cursa atlètica (Cursa per parelles "Montcada-Sant Mateu-Vilassar de Mar"). De fet, caldrà esperar 40 anys en aparèixer una dona sabadellenca en una competició atlètica.

1921.- Josep Puig i Cadafalch (mataroní):

Primer President de la Generalitat (president de la Mancomunitat de Catalunya, aleshores, màxima autoritat catalana) en assistir en un esdeveniment atlètic a Sabadell (Campionat Catalunya de cros/bosc Can Feu).

1921.- Diodor Pons (igualadí):

Primer olímpic (Anvers'20) en competir a Sabadell (Campionat Catalunya de cros/bosc Can Feu). Primer campió estatal (5.000/1920) en competir a Sabadell (Campionat Catalunya de cros).

1921.- Joan Tena (futbolista del Centre d'Esports Sabadell):

Primer campió de Sabadell de cros en ser el primer atleta local en creuar la meta (Campionat Catalunya de cros/bosc Can Feu). Títol en joc al primer classificat local, però títol oficiós: cap atleta ni club local estava federat (els participants locals practicaven altres esports).

1922.- Pere Ferran i Marc Farell (Centre d'Esports Sabadell):

Primers en competir en una cursa atlètica fora de Sabadell (3a "Jean Bouin"/Barcelona).

Pere Ferran (3) i Marc Farell (9)

1922.- Manel Mateu (Centre d'Esports Sabadell):

Autor del primer rècord de Sabadell de la història reconegut (3.000/10'28"). Cursa feta a la mitja part d'un partit de futbol en motiu d'estrenar la secció atlètica al seu propi camp (camp de futbol del Centre d'Esports).

Manel Mateu

1922.- Juan Muguerza (guipuscoà):

Primer multi campió estatal (800-1500-5000/11 títols des de 1917) en competir a Sabadell (matx de cros: Catalunya-Guipúscoa). També fou el segon olímpic (Anvers'20) en competir a Sabadell. Desaparegut durant la Guerra Civil. Des de 1943, es celebra a Elgoibar un cros de caire internacional en honor seu.

1922.- Marc Farell (Centre Excursionista Sabadell):

Primer guanyador de la primera cursa de marxa atlètica reglamentada de caràcter local (1ª Marxa Excursionista de Sabadell).

Joan Rosas (5) Marc Farell (12)

1922.- Joan Rosas (Centre d'Esports Sabadell):

Primer campió de Sabadell de fons (Challenge Creu Alta/article 6è: serà campió local el primer en creuar la meta). El Centre d'Esports Sabadell (secció atlètica) també guanya per equips.

Pere Ferran (26)-Marc Farell (24) i Joan Rosas (25)

1923.- Lluís Meléndez (barceloní):

Primer atleta espanyol classificat per disputar una final olímpica (10.000 marxa/Anvers'20) en competir a Sabadell (Festival Atlètic/camp del Futbol Club Atlètic). No és Final directe: cal classificar-se per accedir-hi (5è a la semifinal). També és el tercer olímpic en competir a Sabadell.

1923.- Manel Mateu (Futbol Club Atlètic):

Primer en aconseguir medalla en un Campionat de Catalunya (400/sots campió).

Primer en participar en un Campionat d'Espanya (400 i relleus/Getxo).

Primer en assolir medalla en un Campionat d'Espanya (selecció catalana 4x400/3ers).

1924.- Manel Mateu (independent):

Primer en proclamar-se campió d'Espanya (400 tanques/Tolosa). De fet, també és el primer campió estatal de d'aquesta disciplina (en les primeres 6 edicions no es va disputar).

Primer en batre un rècord d'Espanya (400 tanques/1'03"4/final campionat Espanya).

Primer en batre un rècord de Catalunya (400 tanques/1'04"8/semifinal campionat Espanya). De fet, és el primer atleta català en córrer aquesta prova, inaugurant el rècord evolutiu. Coses de l'època, corrent per primer cop aquesta prova en un Campionat d'Espanya.

Manel Mateu

1925.- Manel Mateu (independent):

Primer en proclamar-se campió de Catalunya (400 tanques). De fet, és el primer campió català d'aquesta prova, doncs no s'havia disputat en cap de les 7 edicions anteriors.

Manel Mateu

1926.- Joan Rosas (Club Sportif Vienne/França):

Primer en participar en competicions a l'estranger (França).

Primer en afiliar-se en un club estranger (club de la ciutat de Vienne, prop de Lió).

Primer en enfrontar-se a un campió olímpic (Joseph Guillemot/5.000/Anvers'20) en una competició (Challenge Ayçaguer -cros- Lió, França).

1926.- Manel Mateu (independent):

Primer atleta sabadellenc en defensar un club forà (Futbol Club Badalona/secció atlètica). A mitja temporada ingressa al club badaloní per poder fer competicions entre clubs, molt habituals en aquella època (entre 1925 i 1928 no hi hagué cap club atlètic a la nostre ciutat).

1926.- Manel Mateu (Futbol Club Badalona):

Primer en proclamar-se campió d'Espanya com a component d'una selecció catalana (4x400/Tolosa). Paral·lelament, també es proclama campió en 400 tanques i sots campió en l'altre relleu (4x100).

Primer en batre un rècord d'Espanya com a component d'una selecció catalana de relleus (4x400/3'38"4/campionat Espanya/campions).

Primer en batre un rècord de Catalunya com a component d'una selecció catalana de relleus (4x100/46"8/campionat Espanya/sots campions).

1928.- Joaquim Miquel i Guerau García (barcelonins):

Primers en batre un rècord d'Espanya a Sabadell (camp del Centre d'Esports/XI Campionats Catalunya): Miquel (R.C.D.E.) 400 (51"0/igualat) i García (C.F.B.) 10.000 marxa (49'26"6). Es desconeix quin dels 2, cronològicament, fou el primer rècord batut.

1928.- Guerau Garcia (barceloní):

Primer en batre un rècord iberoamericà a Sabadell (10.000 marxa/49'26"6).

Primer en fer la millor marca mundial de l'any (oficiosament) a Sabadell (10.000 marxa).

1929.- Alom-Cruells-Flaqué-Giralt-Griera-Paré (Lawn Tennis Club):

Components del primer equip local d'atletisme en participar en una competició per equips (Campionat Provincial per clubs de 2a categoria). Aquets foren els atletes més destacats en aquesta competició, però n'hi havia d'altres, suficients per ser el primer club sabadellenc en poder completar equip en totes les disciplines en una competició de pista (El Lawn Tennis era un club de tennis, però també tenia secció atlètica).

1929.- Guerau García (barceloní):

Primer en proclamar-se campió d'Espanya (gran fons de marxa/2a edició) en un campionat disputat a Sabadell (trajecte: Sabadell-Barcelona).

1929.- Joaquim Candela (Joventut Excursionista Pensament):

Primer guanyador de la "Volta a Sabadell" (cursa de fons urbana disputada fins 1936). Organitzada pel Pensament (entitat excursionista creada en 1921 i fundada en 1924), va tenir secció atlètica des de 1929 (aquesta fou la primera cursa que va organitzar com a club atlètic).

1929.- Manel Mateu (Futbol Club Badalona):

Primer atleta espanyol en batre un rècord d'Espanya a Montjuïc (200 tanques en recta/28"6/cursa disputada al descans d'un partit de hoquei).

Primer en ser internacional estatal (matx: Espanya-Itàlia/Montjuïc/3er 400 tanques).

Primer en enfrontar-se a un recordista europeu (Luigi Facelli/400 tanques/53"8) en una mateixa cursa (matx: Espanya-Itàlia/Montjuïc).

1929.- Pere Armengol (Juventus Atlètic Club):

Primer en guanyar una cursa de fons urbana forana (cursa del Cercle Laietà, Barcelona). Al mateix temps, el Juventus també guanya en la classificació per equips, fet que suposa la primera victòria per equips en una cursa de fons urbana forana d'un club sabadellenc (El Juventus era un club de bàsquet, però també tenia secció atlètica).

1930.- Antoni Alom (Juventus Atlètic Club):

Primer atleta pertanyent a un club local en ser recordista estatal (60 metres/7"0) igualant el rècord d'Espanya existent (matx interclubs a Terrassa). La mancança de pistes reglamentaries (recta de 100 metres) feia habitual les curses de velocitat de 50 o 60 metres en camps de futbol.

Antoni Alom

1930.- Manel Mateu (Futbol Club Badalona):

Primer en participar en una decatló (Campionat d'Espanya/Montjuïc).

Primer a rebre la Medalla al Mèrit (atorgat Federació Catalana d'Atletisme).

1931.- Jové-Candela-Aliana-Carrasco (Joventut Excursionista Pensament):

Primers en participar en un Campionat d'Espanya de cros (16a edició/Hipòdrom Can Tunis, Barcelona/6a posició per clubs).

Jaume Jové-Joaquim Candela-Antoni Aliana-Pacífic Carrasco (d'esquerra a dreta)

1931.- Manel Mateu (Futbol Club Badalona):

Primer en disputar un matx amistós interclubs de caire internacional a l'estranger (Union Sportive Albi-Futbol Club Badalona).

Primer en enfrontar-se a un campió mundial universitari (Jackson-FRA/400). Fou en motiu del matx amistós: Badalona-Albi. Jackson que estava fent una *tournee* per aquí, competí en el 400 fora de concurs.

1932.- Emili Puig:

Autor de la primera pel·lícula d'una competició atlètica feta a Sabadell (Festival Atlètic de la Festa Major). És la pel·lícula més antiga que es conserva (AHS) on apareixen atletes sabadellencs.

1932.- Alom (ind) / Siscart-Cruells-Tatjer-Giralt (CNS) / Sunyer-Gibert-Solà (Pensament):

Primers campions de Sabadell en proves de pista (I Campionat d'Atletisme de Sabadell/camp del Futbol Club Atlètic). Guanyadors individuals de les 13 proves disputades.

Josep Folch, Francesc Tatjer i Joan Colomer (26)

1933.- Joan Colomer (CNS) / Pacífic Carrasco i Ramón Ripoll (Pensament):

Primers en ser campions del Vallès (I Campionats del Vallès, Terrassa): Colomer (100 i 200), Carrasco (1.500) i Ripoll (5.000 marxa).

1933.- Josep Cruells (Joventut Excursionista Pensament):

Primer atleta del Pensament en ser medallista en un Campionat de Catalunya (2on 400/3er disc/3er barra).

Primer atleta del Pensament en ser seleccionat per participar al Campionat d'Espanya (però sense actuar al lesionar-se estant concentrat amb la selecció catalana).

Primer a rebre instruccions tècniques per part d'un entrenador estranger (italià). Fou en el transcurs d'una concentració amb la selecció catalana per participar als Campionats d'Espanya.

1933.- Pacífic Carrasco (president secció atlètica del "Pensament"):

Primer a retransmetre notícies atlètiques per ràdio (Ràdio Club Sabadell).

1934.- Joan Colomer (Joventut Excursionista Pensament):

Primer atleta del Pensament en participar en uns Campionats d'Espanya (18a edició/Tolosa).

Primer atleta del Pensament en assolir medalla en uns Campionats d'Espanya (sots campió 4x100 com a component selecció catalana).

Joan Colomer

1936.- Esclat Guerra Civil

Marc Farell, uns dels pioners

Observacions des de 1936:

En el cas de personatges o atletes No sabadellencs, s'indica l'origen o procedencia.

En el cas d'atletes sabadellencs, s'indica el club en cas de no pertànyer a la JAS.

Si no indica res, es que pertany a la JAS (atleta o membre) o amb un vincle amb el club.

Si no indica altre categoria atlètica, és que es refereix a la categoria absoluta.

1943.- Lluís Aguilar (independent):

Primer a fitxar per un "gran" club (R.C.D. Espanyol). De fet, des de la guerra, encara no havia cap club atlètic a la ciutat, i els pocs atletes que havia corrien com independents.

1946.- Josep Company (Joventut Atlètica Pensament):

Primer en ser el Secretari Tècnic d'un club d'atletisme de la ciutat (JAP). És el càrrec assignat com a membre de la nova Junta Directiva al refundar-se el "Pensament" com a club atlètic després del període de guerra i postguerra (en 1951 s'adopta el nom actual: JAS).

1952.- Josep Company:

Primer en obtenir el títol de jutge d'atletisme.

Primer en encapçalar una Comissió de Rècords de Sabadell en establir uns criteris d'homologació de marques, fer un seguiment, controlar i registrar els rècords locals en un Arxiu. I, a la vegada, el primer en publicar a la premsa local la taula de rècords locals.

Josep Company (4rt)

1953.- Josep Romaguera:

Primer en participar en una "Universiada" (llavors anomenat: Setmana Internacional Universitària /Dortmund, RFA).

Primer atleta a ser proclamat "Millor Esportista Sabadellenc".

1955.- Olli Virho (finlandès):

Primer tècnic estranger en venir a Sabadell per ensenyar els seus coneixements als atletes locals (camp de futbol del Mercantil/barri de Gràcia). Això fou possible al ser el seleccionador espanyol pels Jocs del Mediterrani i la directiva de la JAS el convencé per venir a Sabadell.

Olli Virho (amb xandall, enmig grup atletes JAS com Josep Molins, segon per l'esquerra)

1955.- Joan Camprubí :

Primer en ser rellevista (portador àmfora) en la cerimònia inaugural d'un gran esdeveniment (Jocs del Mediterrani, Barcelona).

1955.- Josep Company:

Primer en ser jutge d'un gran esdeveniment atlètic (II Jocs del Mediterrani, Barcelona).

1955.- Josep Molins (R.C.D. Espanyol):

Primer en batre un rècord iberoamericà (4x1500) com a component del relleu amb l'equip del Espanyol (Barris-Quesada-Molins-Amorós).

Primer en aparèixer a la portada de la revista oficial de la Federació ("Atletismo Español"/nº 7/novembre 1955) encapçalant una cursa de cros.

Josep Molins

1956.- Josep Company:

Primer en rebre la Medalla d'Or al Mèrit Atlètic (atorgat per la F.C.A.) .

1957.- Josep Romaguera (São Paulo F.C.):

Primer a ser campió d'un altre país (800/Brasil).

Josep Romaguera

1957.- Josep Molins (F.C. Barcelona):

Primer en participar el prestigiós Cros de les Nacions (Waregem, BEL). Actualment considerat per la IAAF com Campionat del Món de cros.

Primer en participar en uns Jocs Iberoamericans (Valparaiso, CHI). Actualment, anomenat Campionat Iberoamericà.

Primer en ser medallista ibercà (sooamerits campió/5.000-10.000).

1958.- Josep Molins (F.C. Barcelona):

Primer en participar en un Campionat d'Europa (Estocolm).

Primer en participar a la mítica "Sant Silvestre" de São Paulo (34 edició/la més antiga del món).

1960.- Josep Molins (F.C. Barcelona):

Primer en ser olímpic (Roma).

Primer en ser protagonista a la portada de la revista oficial de la Federació ("Atletismo Español"/nº extra 62-63/juny-juliol 1960).

1961.- Montserrat Font:

Primera atleta federada.

Autora dels primers rècords de Sabadell femenins (100 m/17"8) (llargada/3,18m).

1962.- Tomàs Barris (barceloní):

Primer en guanyar la "Sant Sebastià". Actualment, és una cursa de cros, però les primeres edicions fou una cursa urbana amb sortida i arribada a la Rambla de Sabadell. Per aquella època, en Barris (F.C Barcelona) era considerat com el millor atleta espanyol (el seu llibre biogràfic és titulat com: "L'atleta que va obrir les portes d'Europa").

Tomas Barris (19), Josep Molins (7). Rambla.

1962.- Josep Molins (C.N. Barcelona):

Primer medallista internacional (argent per equips). Fou com a component de la selecció espanyola al Cros de les Nacions (Sheffield, ENG). Oficiosament, sots campió del món per equips (per llavors, el Cros de les Nacions era considerat com un mundial).

Primer en ingressar en l'Escola oficial de la Federació espanyola (Toledo) per obtenir el títol d'entrenador.

1962.- Gordon Pirie (anglès):

Primer atleta d'elit (recordista mundial 5000 i medallista olímpic Melbourne'56) en fer un *stage* a Sabadell. Fou a l'hivern aprofitant el bon clima i competir en crosos nacionals. De fet, i per estalviar l'allotjament, va plantar la seva tenda de campanya a les mateixes Pistes Municipals (més o menys, on actualment hi ha la garita dels conserges).

Gordon Pirie (a la seva dreta, Josep Molins. Pistes Municipals)

1964.- Joan Roca - Àngel Llargués - Josep Figueras - Albert Marín:

Primer equip en ser medallista en un Campionat d'Espanya (cros per clubs/sots campió/junior). Es tracta de la 46a edició (San Sebastián) on la classificació per clubs sortia del propi campionat individual. El Campionat d'Espanya per clubs es disputa separat del individual des de 1966 (homes) i 1973 (dones).

1965.- Francisco Aritmendi (guadalajareny):

Primer guanyador del Cros de les Nacions (i actual campió) en participar (i guanyar) al cros de "Sant Sebastià" (Dublin, 1964). Considerat per llavors, com la cursa de cros més important del món (49 edicions des de 1903), Aritmendi va guanyar 4 edicions consecutives de la "Sant Sebastià" (des de 1964).

1966.- Marisa Resino, Marina Gallifa i Joana Soler:

Primeres en participar en un Campionat d'Espanya absolut (cros). Esdeveniment celebrat dins els terrenys del càmping "El Toro Bravo" (Viladecans), la cursa femenina (única i a nivell absolut) es va disputar sota una distancia de 1.200 metres. En la classificació per clubs femenins, la JAS és 8a (no hi ha classificació per clubs masculins, doncs el campionat és individual).

Joana Soler (114) i Marisa Resino (107)

1967.- Vicens García M. - Eliseu Miralles - Josep Miguel Pérez R. - Joan Seguí:
Primer equip en proclamar-se campió de Catalunya (4x400).

Joan Seguí – J.M. Pérez - Eliseu Miralles (269), Àngel Galobart (entrenador) - Vicente García

1968.- Josep Molins - Joan Roca - José Pro - Feliu Lluch:

Primer equip en proclamar-se subcampió d'Espanya (cros per clubs/Casa de Campo, Madrid). El títol fou pel Celta de Vigo per només 3 punts de diferencia (80 a 83).

Josep Molins (576) Joan Roca (578) José Pro (577) Feliu Lluch (5..)

1968.- Feliu Lluch:

Primer en aconseguir els 3 títols nacionals en joc (de gran prestigi en aquella època) en una mateixa disciplina atlètica (3.000 obs) als Campionats d'Espanya d'aquest mateix any (Absolut, Militar i "Educación y Descanso") i proclamar-se triple campió d'Espanya.

1968.- Mª Teresa Puell - Rosa Mª Saña - Anna Mª Sanmartí - Pilar Puigvert:

Primers en custodiar un foc olímpic (Mèxic'68) d'un peveter commemoratiu (Plaça Catalunya, Barcelona). La custòdia del foc era feta per 4 representants de diferents clubs esportius de Catalunya amb relleus de 1 hora.

Mª Teresa Puell - Rosa Mª Saña - Anna Mª Sanmartí - Pilar Puigvert (d'esquerra a dreta)

1968.- Feliu Lluçh - José Pro - Josep Figueras - Manuel Gómez C.:

Primers portadors d'una torxa olímpica (Mèxic'68) al seu pas per territori espanyol camí de Mèxic (trajecte: Barcelona-Palos (Huelva) / N-II Km 548).

Josep Figueras - Gómez Crespillo - José Pro- Feliu Lluçh (d'esquerra a dreta)

1968.- Trinidad Gajate:

Primera en batre un rècord de Catalunya absolut (javelina/32'52).

1968.- Josep Molins:

Primer en obtenir el títol de Entrenador Nacional (nº 126).

1970.- Josep Orriols:

Primer en ser rebut per un Papa (Pau VI) després d'una competició (clàssica cursa de marxa: "Roma-Albano-Castelgandolfo").

Josep Orriols

1970.- Josep Molins, Joan Roca i José Pro:

Primer triplet en un gran campionat (Campionat de Catalunya de cros).

José Pro

1970.- Carme Valero:

Primera en ser campiona d'Espanya (juvenil /cros).

Carme Valero

1971.- Carme Valero:

Primera en batre un rècord d'Espanya (juvenil -actual sub'18-/600/1'39"3).

Primera en assolir una medalla internacional (or/600m/Campionat del món escolar -oficiós-/Avinyo, FRA).

1972.- Collette Besson (francesa):

Primer campió olímpic (Mexic'68/400m) en competir a Sabadell (meeting internacional "indoor").

Collette Besson.

1972.- Josep Molins:

Primer en ser seleccionador nacional (cros femení).

1972.- Carme Valero:

Primera en participar en el prestigiós Cros de les Nacions (Cambridge, ENG). Es tracta de la 57ena edició, i última (des de 1973 catalogat per la IAAF com a Campionat del Món).

Primera en ser campiona d'Espanya absoluta (1.500).

1973.- Carme Valero:

Primer en participar en un Campionat d'Europa junior (Duisburg, RFA). A la vegada, és la primera atleta espanyola en participar en un europeu junior. Queda 4a (1500/4'18"25) i es queda a menys d'un segon del bronze (93 centèsimes).

Primera a batre un rècord d'Espanya absolut (1.500/4'18"25). A la vegada, també és rècord Iberoamericà. Aquesta mateixa marca (actual sub'18) no fou batuda com a rècord estatal fins 20 anys més tard (la palentina Marta Domínguez al proclamar-se campiona d'Europa junior -San Sebastián-).

Primera atleta en ser proclamada "Millor Esportista Espanyola". També guanyaria el títol en 3 edicions més (1975-76-77).

1974.- José Pro:

Primer en córrer la mítica cursa de la maratón (Campionats d'Espanya/Laredo).

1974.- Anders Andersson (suec):

Primer atleta estranger en defensar els colors d'un club local (JAS). Fou durant una temporada al residir a Sabadell per motius laborals.

1974.- Carme Valero:

Primera a participar en un Campionat d'Europa (Roma).

Primera atleta espanyola en ser finalista en un Campionat d'Europa (7a/1.500m/Roma). Amb la marca assolida a la final (4'11"61), va romandre com a rècord d'Espanya junior (actual sub'18) durant casi 48 anys al ser batut per només 55 centèsimes per l'aragonesa Mireya Arnedillo (4'11"06/Huelva/2022).

Primera en encapçalar un rànquing europeu júnior (1.500). Però aplicant normativa actual (rànquing oficiós, ja que, segons criteris de l'època, la categoria júnior femenina era fins als 18 anys, en lloc dels 19 actuals).

1974.- Ignasi Costa, Eduard Filella i Àngel Galobart:

Primers en participar en competicions de categoria veterà (actualment, màster).

1974.- Ignasi Costa:

Primer a ser campió d'Espanya veterà i recordista estatal (400/56"4/categoria A -actual M35-).

1975.- Carme Valero:

Primer en guanyar una medalla individual en un mundial (bronze/cros/Rabat, MAR).

1975.- Primari Calvet:

Primer a ser directiu de la Federació Catalana d'Atletisme (sots president).

Primari Calvet (centre)

1975.- José Santos:

Primer en ser campió del Món per a minusvàlids (1.500/Stoke Mandeville, ENG).

José Santos

1976.- José Santos:

Primer en participar en uns Jocs Paralímpics (Toronto).

Primer en ser medallista en uns Jocs Paralímpics (100 i llargada).

1976.- Carme Valero:

Primera en sortir a la portada d'una revista estrangera ("Leicht Athletik", Deutschland, nº50).

Primer en ser campiona del Món de cros (Chepstow, GAL).

Primera atleta olímpica a l'estat espanyol (Montreal).

Carme Valero

1976.- Carme Valero-Olga Seguí-Àngels Guitart-Glòria Pujol-Milagros Blanco-Mati Gómez:
Primer equip en proclamar-se campió d'Espanya (cros).

Mati Gómez-Milagros Blanco-Àngels Guitart-Carme Valero- Glòria Pujol-Olga Seguí

1977.- Pere Pujol:
Primer en ser jutge d'un Campionat d'Europa ("indoor"/San Sebastián).

Montse i Pere Pujol

1977.- Montse Pujol i Glòria Pujol:

Primeres atletes espanyoles sent germanes en formar part del mateix equip nacional de relleus (matx internacional amistós "Noruega-Espanya"/Oslo/4x400).

Primeres atletes del club (JAS) en formar part del mateix equip nacional de relleus (matx internacional amistós "Noruega-Espanya"/Oslo/4x400).

Montse (amb testimoni) i Glòria Pujol.

1977.- Montse Pujol i Glòria Pujol:

Primer doblat en un gran campionat (400/Campionats d'Espanya).

1977.- José Pro i Josep Molins:

Primers atletes espanyols en córrer la tradicional maratón de Nova York. Ho fan com a components de la selecció catalana (també composta pels barcelonins Fernando Francisco i Domingo Catalán). Catalunya assoleix el 3er lloc en la classificació per països.

José Pro (642) i Josep Molins (641)

1978.- Matilde Gómez:

Primera en acabar una maratón (I Maratón de Catalunya/Palafrugell). Paral·lelament, bat en escriure el rècord d'Espanya (3h55'33") i ser la segona atleta espanyola en completar una maratón (la guipuscoana Gabaraín fou la pionera amb una maratón a Bordeus, FRA - 4h51'32"- inaugurant el rècord estatal en 1977) . A la vegada, també és rècord màster W35 (primera sabadellenca en posseir un record veterà).

Matilde Gómez, al darrera Josep Molins

1978.- Montse Pujol:

Primera atleta espanyola en batre un rècord del Món (400 tanques júnior/57"94). Dit rècord mundial estava en possessió de la belga Wallez (58"61) des de 1975. Malauradament, el rècord de Pujol fou batut 40 dies més tard per la sueca Skoglund (57"57), però va romandre com a rècord estatal sub'18 durant gairebé 40 anys fins ser batut per 6 centèsimes per la barcelonina Sara Gallego al proclamar-se campiona d'Espanya absoluta (57"88/Serrahima/2017).

Primera atleta en ser rebuda pel cap d'Estat SM. Juan Carlos I (lliurament del premi Olímpia).

Montse Pujol

1978.- Matilde Gómez:

Primera atleta espanyola en participar a la tradicional marató de Nova York. Ho fou com a component de la selecció catalana, però era l'única dona de l'equip.

Matilde Gómez

1979.- Montse Pujol (Pepsi-Vallehermoso):

Primera atleta espanyola (junt la madrilenya Mª José Martínez) en estar becada en un Centre d'Alt Rendiment (Residencia Blume, Madrid).

Montse Pujol

1979.- Laurie Adams (anglès) i Àngels Guitart (C.N.Barcelona):

Guanyadors de la primera "Cursa de la Festa Major".

1980.- Carme Valero (JAS) i Montse Pujol (Vallehermoso):

Primer rècord d'Espanya absolut en passar d'una atleta sabadellenca a un altre. Valero tenia en possessió el rècord (2'04"12/Zurich) des de 1976 (Vorolympisches Meeting/7a) i fou batut per Pujol (2'03"06/Oslo) en 1982 (Bislett Games/2a).

1980.- Josep Mª Antentas:

Primer en ser directiu de la Federació Espanyola d'Atletisme (sots president).

Josep Mª Antentas

1981.- Montse Pujol (Antorcha):

Primer en participar en un Campionat d'Europa "indoor" (Grenoble,FRA).

Primera en ser elegida "Millor Atleta Nacional" (premi atorgat per RFEA des de 1979). Repetiria guardó en 1982.

1983.- Antonia Griño:

Primera en ser campiona d'Espanya veterà (1.500-3.000).

1987.- Ana Isabel Alonso (palentina):

Primera atleta d'elit fitxada per un club local (JAS-Xerox). Com atleta del club, participa al mundial de Roma (1987) i seria olímpica a Seul (1988).

Ana Isabel Alonso i Carme Valero (69)

1987.- Montse Pujol (Cajasalamanca):

Primer en participar en un Campionat del Món de pista coberta (Indianapolis, USA).

Primer en participar en un Campionat del Món (Roma). Prèviament (1980), ja havia participat en un altre mundial (Sittard, HOL), però aquest fou un campionat atípic al disputar-se únicament les proves de 3.000 metres i 400 tanques. De fet, el primer mundial, no fou fins 1983 (Hèlsinki).

1989.- Montse Pujol (Santiveri):

Primer a representar a Espanya en una Copa del Món (Barcelona). Fou la millor atleta de la selecció al obtenir la millor classificació (4rta).

Montse Pujol

1989.- Jordi Elfa:

Primer en ser jutge nacional.

1990.- Jesús Puigmartí:

Primer atleta becat en un centre d'alt rendiment (CAR).

1991.- Josep Mª Antentas:

Primer locutor televisiu a retransmetre curses i competicions atlètiques (TVE-2).

Josep Mª Antentas

1991.- Conxita Álvarez:

Primera en ser jutge d'atletisme.

1992.- Ricard Rof i Pere Melero:

Primers en escriure un llibre sobre la història atlètica d'una ciutat espanyola (Sabadell). "Història de l'atletisme a Sabadell: 1914-1991" fou possible gràcies a una subvenció de "Olimpíada Cultural" en motiu de ser Sabadell subseu olímpica.

Ricard Rof

1992.- Sergey Bubka (ucraïnès):

Primer recordista mundial en competir a Sabadell (Eix Macià/"Perxa urbana Internacional").

Sergey Bubka (Ricard Rof a la seva dreta)

1992.- Carme Valero (junt al regatista barceloní Miquel Nogués):

Primers esportistes portadors de la torxa olímpica Barcelona'92 en territori nacional (Empúries).

Carme Valero

1992.- Andreu Llovera, Feliu Cusidó i Ramón Ciuraneta:

Primers en ser jutges en uns Jocs Olímpics (Barcelona).

Andreu Llovera - Ramón Ciuraneta

1992.- Josep Mª Antentas i Josep Molins:

Primers en formar part d'un Comitè Organitzador d'una maratón olímpica (Barcelona).

1993.- Abdelghani Gouriguer (marroquí):

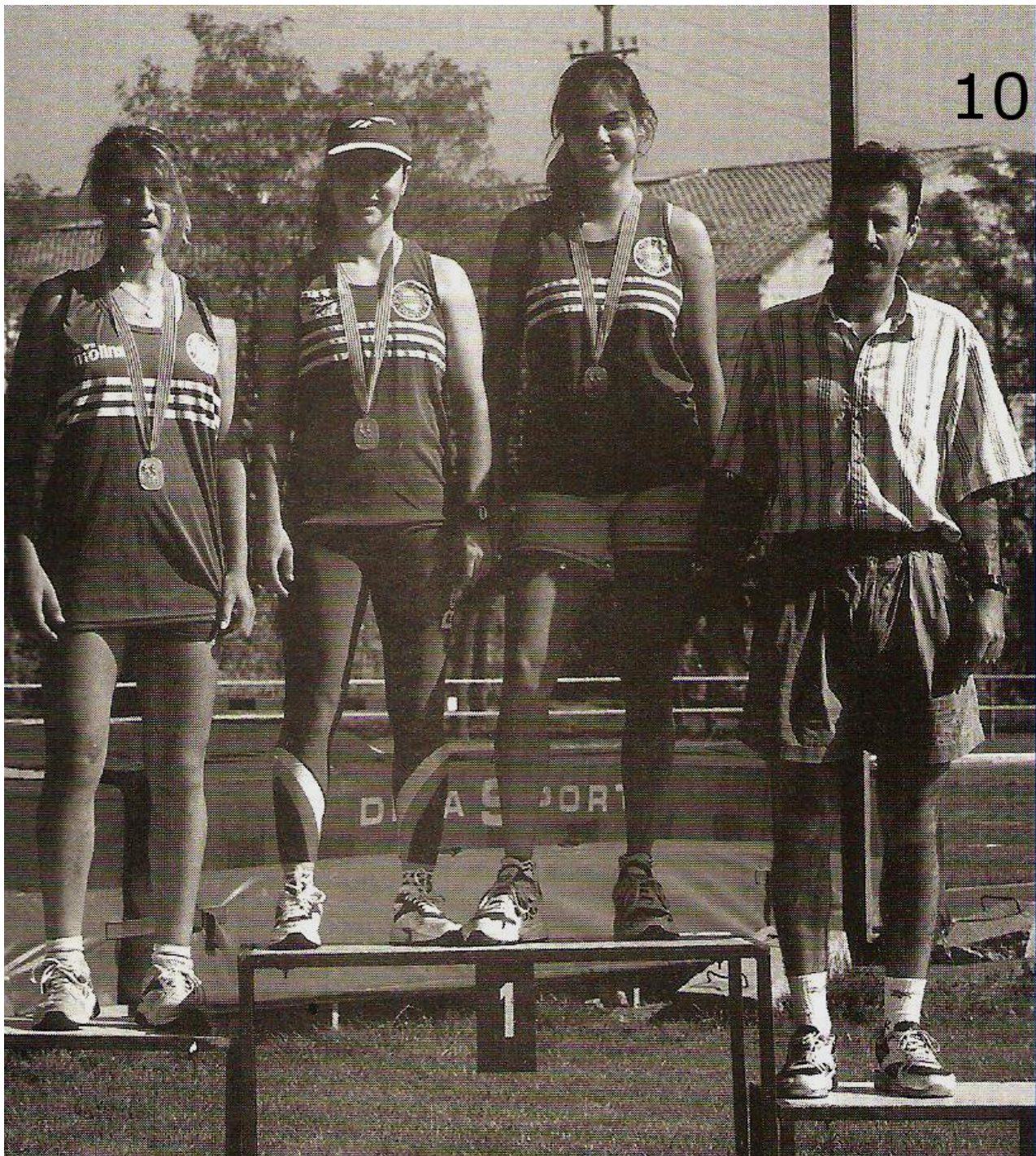
Primer atleta olímpic (en representació del Marroc pel relleu 4x400 a Barcelona'92) en fitxar per un club local (JAS).

1995.- Ester Amiel:

Primer atleta en promoure una acció solidària (recollida de samarretes per Nicaragua).

1995.- Silvia Delgado, Mar Codó i Cristina González:

Primer triplet femení en un gran campionat (perxa/Campionats de Catalunya).

Cristina González (2a) Silvia Delgado (1a) Mar Codó (3a)

1995.- Josep Mª Antentas:

Primer en ser membre d'un organisme internacional (World Master Athletics).

1996.- Jordi Fuster i "Sumi-Infomàtica":

Primers en dissenyar una web d'un club atlètic nacional (JAS). Inclús, 3 mesos abans que la pròpia federació espanyola. De fet, la JAS fou el primer club atlètic espanyol en tenir web.

1998.- Rosa Mª Morató:

Primer en posseir la millor marca europea absoluta de l'any (3.000 obs/10'57"6).

Rosa Mª Morató.

1998.- Josep Orriols (Club Atlètic Castellar):

Primer en ser campió mundial veterà (marxa en ruta per països/Kobe, JAP).

1998.- Josep Molins:

Primer President d'un gran esdeveniment social (Centenari de l'Atletisme Català).

1999.- Anna Jordà:

Primer en ser abanderat nacional en una gran competició internacional (Campionat del Món juvenil/Bydgoszcz,POL).

Anna Jordà

1999.- Carles Ibars, Ramón Ciuraneta i Miguel Carmona:

Primers en ser jutges d'una Universiada (Palma).

1999.- Carles Ibars:

Primer en ser jutge d'un Campionat del Món (Sevilla).

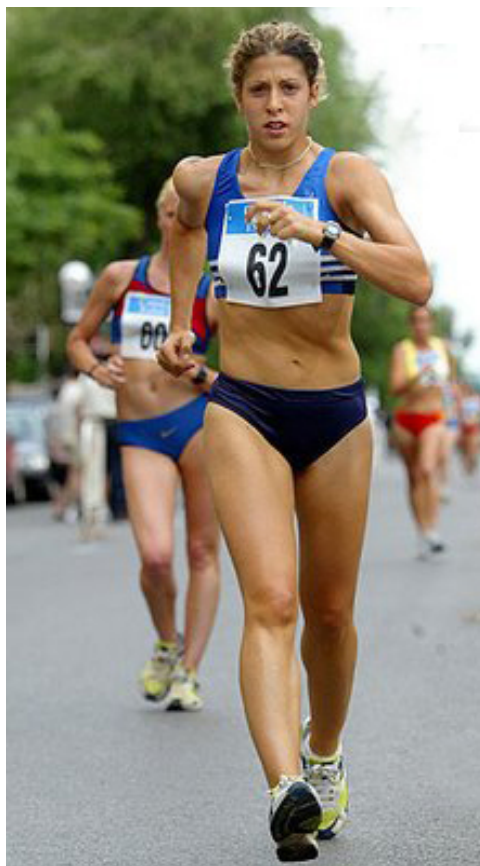
Carles Ibars (jutge), amb expressidents JAS

1999.- Josep Molins:

Primer personatge, lligat a l'atletisme, en ser pregoner de la Festa Major de Sabadell.

2001.- Beatriz Pascual (atleta de Viladecans amb fitxa per la JAS):

Primer en ser medallista europeu (junior/10.000 marxa/Grosseto, ITA).

Beatriz Pascual

2003.- Josep Molins i Carme Valero:

Primers en rebre la Medalla de l'Esport "Forjadors de la Història Esportiva de Catalunya" (atorgat per la Generalitat de Catalunya).

2006.- Miguel Quesada (F.C.Barcelona):

Primer en formar part d'una selecció europea (Copa del Món/Atenes). Tot i no ser titular (seleccionat com a reserva) va pujar al pòdium com a component equip campió (Europa).

Miguel Quesada

2007.- Josep Molins:

Primer en rebre la Medalla de la Ciutat al Mèrit Esportiu.

Josep Molins

2007.- Miguel Quesada:

Primer en ser medallista en un Campionat d'Europa absolut (indoor/800/sots campió /Birmingham, ENG). Perd el títol per només 4 centèsimes.

Miguel Quesada

2007.- Josep Mª Antentas:

Primer en ser “speaker” d’un gran esdeveniment atlètic (XVII Campionat del Món de veterans/ Riccione, Itàlia).

Josep Mª Antentas-Ricard Rof-Pere Melero

2008.- Miguel Quesada (FCB/JAS):

Primer en participar en 2 Jocs Olímpics (Atenes 2004-Pekin 2008). A Atenes com a representant del FCB i a Pekin com a representant de la JAS.

2008.- Natalia Amiel:

Primera en obtenir el títol d’Entrenador Nacional.

A l’esquerra Natàlia Amiel

2009.- Miguel Quesada:

Primer en guanyar una prova del Campionat d'Europa de Seleccions (800/Leiria, POR). Anteriorment, Carme Valero també va guanyar la seva prova (1500/ Rijeka, YUG/1973), però fou a la Fase de Grups en la llavors anomenada Copa d'Europa. En el cas de Quesada, la victòria fou a la final disputada per els 8 millors equips del continent.

Miguel Quesada

2010.- Sergio Ruiz i Àlex Gotay:

Primer doblot masculí en un campionat estatal (60/Campionat d'Espanya Promesa).

2010.- Francesc Castander- Rafael García N. - Jordi Villalba - Ricard Rof:

Primer equip de relleus en ser medallista en un Campionat d'Espanya (subcampionat 4x100/M-40).

Castander-Villalba-Rof-García, (d'esquerra a dreta).

2011.- Alex Gotay - Xavier Carrión - Albert Moreno - Sergio Ruiz:
Primer equip de relleus en proclamar-se campió d'Espanya (promesa/4x100).

(Xavier Carrión-Sergio Ruiz-Alex Gotay-Albert Moreno)

2011.- Natalia Amiel:
Primera entrenadora en formar part de l'expedició oficial de RFEA en un gran esdeveniment (Campionat d'Europa Sub-23/Ostrava, CZE).

Natalia Amiel

2012.- Úrsula Ruiz (burgalesa):

Primer en assolir una mínima olímpica (pes) en una competició feta a Sabadell (Pista Coberta de Catalunya/Campionats d'Espanya).

2012.- Mark Ujakpor (madrileny) i David Bustos(balear):

Primers en assolir una mínima de participació per un mundial (400/1.500) en una competició feta a Sabadell (Pista Coberta de Catalunya/control absolut).

2012.- Llorenç Esteve:

Primer en encapçalar el rànquing europeu de l'any d'una prova (2.000 obs/"youth" -juvenil-).

Llorenç Esteve

2013.- Ricard Rof:

Primer en formar part d'una Comissió Nacional d'Atletes (veterans).

2014.- Joaquín Joyas (mataroní):

Primer en batre un rècord del món veterà a Sabadell, (800/"indoor"/M-55).

2014.- Jordi Torrents:

Primer en participar en uns Jocs Olímpics de la Joventut (Nanjing).

Jordi Torrents

2014.- Carlos Cera - Pere Ordoñez - Llorenç Esteve:

Primer equip en proclamar-se campió d'Espanya en cursa de muntanya (Cercedilla). També són els primers campions de la història d'aquesta competició al ser la primera edició que es disputa per clubs.

Carlos Cera

2016.- Jean Gracia (sabadellenc, però francès d'adopció):

Primer en tenir un càrrec dins la IAAF (Secretari General). Actualment vicepresident de la A.E.A. (Associació Europea d'Atletisme), ha estat escollit de forma interina a petició del propi President (Sebastian Coe).

2017.- Genzebe Dibaba (etiop):

Primer atleta en batre un rècord del món absolut a Sabadell (2.000/5'23"75). Fet en pista coberta (Meeting Internacional FCA), en realitat es tracta d'un doble rècord al superar també la marca existent en pista a l'aire lliure (reconegut per la IAAF).

Genzebe Dibaba

2021.- Carla Domínguez:

Primer en ser campió d'Europa (sub'20/3.000/Tallinn, EST).

Carla Dominguez

2023.- Sofia Santacreu:

Primer atleta en ser guardonat a la Gala RFEA (XXVIII Gala Atletismo Español 2022) com a millor atleta de l'any (Mejor Atleta femenina Sub18 "Generación Atletismo" 2022). És el primer cop en 28 anys (inici Gala 1995) que un atleta de la JAS és escogit com el millor espanyol de la seva categoria (fins ara, només la sabadellenca Montse Pujol, en 1981 i 1982, fou proclamada Millor Atleta Nacional, i a nivell absolut, quan encara no es celebrava la Gala).

Sofia Santacreu

- **Actualitzat a 15 d'abril de 2023**

Sabatilles de claus de Manel Mateu en que fou campió d'Espanya 1924

Cedides pel mateix Mateu a la JAS arrel homenatge fet al CNS (27-10-1994)

Mateu rep aquesta placa per part de la JAS en dit homenatge:

"Manel Mateu: el primer gran atleta sabadellenc de la història"

Com agraïment, són lliurades al seu domicili de Barcelona (Ricard Rof i Pere Melero)

Actualment, estan exposades a la vitrina d'honor del vestíbul de les oficines JAS.